

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in veljá tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.
Izhaja vsak dan, izvemai nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 14.

V Ljubljani, v torek 19. januarija 1886.

Letnik XIV.

Deželni zbor kranjski.

(XVI. seja, 19. januarija.)

Prebere in potrdi se zapisnik zadnje seje, potem se razdelé došle vloge, med kterimi sta sledeča telegrama iz Kamnika: „Visokorodni gospod grof Thurn, deželni glavar v Ljubljani. Občinsko in mestno zastopništvo Kamnik izreka slavnemu deželnemu zboru najtoplejšo zahvalo za izdatno podporo za našo železnico. Živila domovina. Fröhlich. Exler.“ — Drugi nemški telegram poroča: „Streljanje z možnarji naznanja radost prebivalcev Mekinskih za preblagovoljno podpiranje naše železnice. Z najprisrčnejšo zahvalo Prašnikar.“

Baron Schwegel potem graja obširna poročila o posameznih številkah letnega deželno-zborovega poročila, ki jemlje zboru dosti časa, ter predlaga:

„Slavni deželni zbor naj sklene:

Ker je obravnava o posameznih marginalnih številkah letnega poročila, kakor se sedaj vrši, jako zamudna in ne vgaja ne enotni in prilični obravnavi, ne ozirom, ki ga mora deželni zbor imeti gledé modre porabe časa, se deželnemu odboru naroča, da naj v prihodnje letno poročilo tako vravná, da se bo razprava o njem vršila po posameznih oddelkih in kolikor mogoče v zvezi z dotičnimi računskimi sklepi, proračuni in peticijami.“

• Ta predlog se v pretres izroči finančnemu odseku.

Dr. Mošé potem v imenu finančnega odseka poroča o konečni veljavni vredbi najnižje dopuščene priklade na neposrednje davke za zemljišno-odvezni zaklad, ter stavi sledeča predloga:

„Visoki deželni zbor naj sklene:

Deželnemu odboru se nalaga ter se pooblaščuje, da s c. kr. vlado predručenje dogovora z dne 29. aprila 1876 (zakon z dne 8. maja 1876, drž. zak. št. 72) gledé konečnega vravnjanja minima priklade na neposredne davke za zemljišno-odvezni zaklad tako pogodi in sklene, da se oni s 15% na polni predpis vseh neposrednih davkov pri obveljavanji določbe vstanovi, da ostane tudi v prihodnje predručenje tega minima odvisno od slučajne spremenitve splošnih merodajnih dačnih postavkov.

Deželnemu odboru se na to nalaga ter se pooblaščuje, da zadobi pritrjenje visokega državnega zastopstva in Najvišjo sankcijo za to sklenjeno priklado za neposredni davek.“

Deželni predsednik baron Winkler povdarja, da se s tem predlogom kot zastopnik vlade ne more strinjati. Vlada je po svojem računu prišla do drugačnega sklepa, kakor finančni odsek; po njenem računu mora najmanjša priklada znašati 16%, kakor je tudi deželni odbor predlagal v svojem poročilu. Potem prebere poročilo in račun, ki ga je v tej zadevi napravil finančni urad, ter sklepa, da bi vlada morda ne hotela pogodbe predložiti državne zboru, ako bi zbor sklenil manjšo priklado kakor 16 odstotno.

Poslanec Luckmann v daljšem govoru omenja dosedanjšega stanja zemljišno-odveznega zaklada in povdarja, da se je treba zboru držati pogodbe, ki je bila gledé tega zaklada sklenjena med vlado in deželnim zborom kranjskim. Takrat je bilo določeno, da moramo plačevati 20 odstotkov. Tisto

svoto, ki so jo takrat dajale 20odstotne priklade, dolžna je naša dežela tudi zdaj, in se od nje ne more več zahtevati, kakor je bilo pogojeno. To svoto pa dobimo zdaj s 15 odstotki, ki znaša celó 9000 goldinarjev več, kakor le 1876 20 odstotki. Dežela kranjska toraj ne zahteva nič napačnega, in on pričakuje od dobrohotnosti g. deželnega predsednika, da bode vladi to povedal in priporočal potrjenja te postave. Ako bo treba, bo dežela že poskočila s svojimi doneski, nikakor pa ne gré, da bi se dežela za 25 let zavezala plačevati višje odstotke, kakor bi bilo treba (Dobro!)

Poročevalec omenja, da ta postava zadeva pogodbo med deželo in državo, da vlada nima z njo nič opraviti, ampak je le vprašanje, je li hočeta sprejeti državni zbor in cesar. Zdaj je prišel čas, ko moremo deželne priklade nekoliko zmanjšati; poslužimo se te prilike, akoravno prihranimo na leto le kakih 14.000 gold. Zato priporoča zboru, da naj sprejme odsekove predloge. (Dobro!)

Pri glasovanju se res sprejmeta oba predloga soglasno.

Vladni zastopnik računski svetovalec Golf že po glasovanju omenja, da je treba za podlago vzeti dejanske ne pa preliminarne davke, pa g. Luckmann ga zavrne, da se je vlada takrat, ko je sklenila pogodbo, tudi držala preliminarne davka in izrekla, da pričakuje od tega 200.000 gold.; to se je zgodilo, toliko se bo dobivalo tudi zdaj, zato nima vlada nobenega vzroka se vpirati. (Dobro!)

Predloga finančnega odseka se sprejmeta potem soglasno tudi v tretjem branji.

Dr. Mošé poroča na to o proračunu zemljišno-odveznega zaklada, ter predlaga:

„Slavni deželni zbor naj sklene:

1. Proračun kranjskega zemljišno-odveznega zaklada s skupno potrebščino 586.517 gld. 77½ kr. in s skupno zaklado . . . 533.127 „ 50 „ toraj s primanjkljajem . . . 53.390 gld. 27½ kr. ki je pokriti z obrestljivimi državnimi posojili, se odobri.

2. Da se pokrije deželni donesek za leto 1886, naj se pobira 16% priklada na neposredne davke in sosebno od rednega zneska zemljišnega davka, hišno-razrednega davka in davka od hišnih najemščin, pridobnine in dohodnine z vsemi državnimi prikladami vred, potem 20% priklada na vžitnino od vina, vinskega in sadnega mošta in od mesa.

3. Deželnemu odboru se naroča, da zadobi Najvišje dovoljenje za pobiranje teh deželnih priklad (zakon z dne 11. majnika 1885 drž. zak. št. 76).“

Ti predlogi se sprejmó brez ugovora tudi v tretjem branji.

Potem se sprejme še sledeča od finančnega odseka nasvetovana resolucija:

„Z ozirom na to, da spada največji del celega ostalega delovanja zemljišne odveze na Postojnski, Logaški in Radovljski okraj, kjer v časih poslujeta c. kr. okrajna glavarja gg. Mahkot in Dralka, z ozirom na to, da se za trdno pričakuje, da bodo vsa dela zemljišne odveze končana do konca leta 1887, naj blagovoli c. kr. deželna vlada za čas, ki je sposoben za dela zemljišne odveze, imenovana okr. glavarja odpnstiti od političnega posla ter ju porabiti le za dela zemljišne odveze, ne da bi radi tega smela zahtevati večje odškodnine iz zemljišno-odveznega zaklada.“

Potem se reši proračun zaklada učitelj-

skih penzij za leto 1886; potreščine bo 19250 gld., zaklade 8146 gld., toraj bo primanjkovalo 11104 gld., ki se bodo morali pokriti iz deželnega zaklada.

Prošnja podobčine Suhor gledé podpore za napravo mostú čez Reko se izroči deželnemu odboru, da dovoli primerno podporo.

Občini Topliški na Dolenjskem se za napravo vodotoka dovoli podpora 1000 gld. v dvehletnih obrokih po 500 gld.

Okrajno-cestnemu odboru v Črnomlji se odpiše dolgá 4088 gld. 45 kr., ostalih 3500 gld. pa bode moral pričrenši s 1. januarijem l. 1887 vrniti v sedemletnih obrokih po 500 gld.

Okrajno-cestnemu odboru v Radolici se odpiše dolgá 2460 gld., ostalih 3000 gld. bode moral pa pričrenši z l. 1887 vrniti v sedemletnih obrokih po 400 gld., v osmem letu pa 200 gld.

Občini Moravče se namesto podpore za popravilo občinske ceste iz Moravč do Krašnje izbrise neka predplača v znesku 50 gld.

Prošnja vasi Nadanjeselo gledé podpore za novo cestno zvezo z Reško državno cesto se izroči deželnemu odboru, da bode dovolil primerno podporo, ako se bode iz proračuna te zgradbe pokazalo, da stroški za to cesto presegajo moči te podobčine.

Cestnemu odboru v Kočevji se dovoli za cestne namene 1000 gld. podpore, ako omenjeni odbor predloži deželnemu odboru tehnične načrte in proračune za one cestne zgradbe, za ktere zahteva podpore.

Prošnja občine Loški potok gledé podpore za preložitve okrajne ceste skoz vas Hrib se izroči deželnemu odboru, da o potrebi te preložitve potrebno poizvé pri okrajnem cestnem odboru v Ribnici in dovoli primerno podporo, ako se pokaže potreba te preložitve.

Dr. Poklukar zatem poroča o prošnjah raznih občin za podgoro sadjereje iz deželno-kulturnega zaklada in o poduku v kmetijstvu na učiteljski Ljubljanskem, ter v imenu gospodarskega odseka predlaga:

„Slavni deželni zbor naj sklene:

1. Prošnje občin oziroma šol Metlika, Tržiše, Kamnik, Osilnica, Šentrapert, Krašnja, Fara, Starilog, Velike Poljane, Kamnagorica, Planina pri Vipavi, Gôrje, Dobrova in Spodnjilog za podpore za šolske drevnice odstopijo se deželnemu odboru, da za te vrste s posredovanjem c. k. kmet. družbe posebno tedaj privoli iz preostankov deželno-kulturnega zaklada primerne podpore, ako dosedanje vspešno delovanje dotičnega učitelja daje poročstvo za to, da bode podpora tudi v resnici za sadjerejo dotične občine vspešna, ali pa tam, kjer podpora pripomore k napravi potrebne šolske drevnice.

2. Deželnemu odboru se nalaga podpirati vzdržavanje in razširjenje drevnice c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani na Poljanah, dalje pa skrbeti za to, da se tudi na Dolenjskem, Notranjskem in Gorenjskem ustanové, ako kaže, skupaj z državnimi gozdnimi drevnicami večje sadne drevnice, posebno za razširjenje one vrste sadnega drevja, s kterim bo obsajati javne ceste in pota, in si v ta namen naprositi državne podpore.

3. Deželni odbor naj c. kr. vlado vnovič in nujno naprosi, da blagovoli namestiti na c. k. učiteljski Ljubljanskem za poduk v kmetijstvu za ta predmet strokovnjaškega učitelja, in da poduk v kmetijstvu tako vredi, da je pripravnikom dana pri-

lika, popolnoma in tudi praktično podučiti se v sadje-
rejstvu, da bo pa tudi bogoslovcem, dijakom višjih
razredov srednjih šol in drugim prijateljem kmetijstva
mogoče, podučevati se v raznih strokah kmetijstva.“

Prvi predlog se sprejme brez ugovora. Pri dru-
gem pa se oglasi g. Dežman rekši, da se ne bo
dalo lahko izvršiti, kar se predlaga. Zavrnil ga je
g. Faber, da se to dá doseči, ravno tako poročevalec
dr. Poklukar, ki omenja tudi vzrokov, zakaj
je gospodarski odsek nasvetoval tretji predlog ter ga
priporoča v soglasni sprejem ob enem pa prosi g.
deželnega predsednika, da naj tudi to zadevo toplo
priporoča slavni vladi. Drugi in tretji predlog se
potem sprejmeta.

(Konec prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 19. januarja.

Notranje dežele.

V *českem deželnem zboru* se je pretekli
teden začela razprava o Plenerjevem predlogu za-
stran nove razdelitve Česke v sodnijske okraje po
narodnostih, in zastran nasvete Trojanovega, da se
narodna enakopravnost izpelje pri vseh političnih in
sodnijskih uradih. Odsek deželnega odbora v to iz-
voljen, povdarja nekaj, da se postave v to strogo iz-
peljejo, nekaj pa naglašja, da naj vlada o porazum-
ljivosti z deželnim odborom pripravi dotične načrte
postav do prihodnjega zasedanja. — Vlada pa je iz-
javila, da ne more privoliti, da bi se nadsodnija raz-
delila v česki in nemški senat, z ozirom na pravo-
sodje in na nasledke, ki bi iz tega izvirali.

V *Zagrebu* imeli so te dni tiskovno pravdo.
„Sloboda“, list stranke prava, je nedavno prinesla
sostavek poln najgrših laži, psovanj in obrekovanj
o vredniku „Agrar Zeitung“, kateri na tako ne-
sravnost in pouličnost ni mogel molčati in je tožil.
15. t. m. imeli so dan. Vrednika „Slobode“ za-
stopal je stavec in nek odvetnik, in oba sta se iz-
izrekla, da vse skupaj ni nič res, kar se je o vred-
niku „Agr. Ztg.“ pisalo, vsaj njim ni ničesar zna-
nega. Storjeno krivico hočeta žaljenemu vredniku
tako popraviti, da bode list „Sloboda“ na prvi strani
vse preklekal, kar mu je bil očit. Drugi dan list
zopet izide z omenjenim preklicom, ki je bil pa
zopet tako napačno sestavljen, da so se vse grdo-
bije v podobi sodniške tožbe še enkrat ponavljale
in bi v resnici boljše bilo, ko bi „Sloboda“ ne bila
prav nič preklecala.

Breznačajni odpadnik *P. Naumovics*, ki je
prevzel nalogo med Rusini v Galiciji delati propa-
gando za pravoslavno rusko cerkev, h kateri je sam
prestopil, bil je te dni v Petrogradu, kjer so mu
obilno kadila zažigali. Ko je obiskal ondašnje bo-
goslovno fakulteto, vriskala mu je bogoslovna mla-
dina nasproti. Arhimandrit Antonij in profesor Palmov
sta ga pa z navdušenimi nagovori kar obsipala. Iz
bogoslovja podal se je Naumovics okoli posamičnih
članov „Slavjanskega dobrodelnega komiteja“. Kako
je opravil, se nič ne bere, kajti ondi so imeli njegovi
opravi praktično stran — ktera se okoli denarja
suče. Pri vprašanju po denarji pa navadno navdušenje
poneha.

V *ogerskem državnem zboru* začela se
je 12. t. m. debata o letnem predštevju. Denarni
minister Szapary je žugal z odstopom, ako vlada in
državni zbor ne misli bolj štediti. Potem ko je po-
ročevalec Hegedues govoril in priporočal predštev,
vzdignil se je denarstveni minister ter razložil de-
narstveno stanje. Njegovo razkladanje je bilo jasno
in trezno, zato je naredilo globok vtis. Pri-
manjkljeja je 13,800,000, 2 milijona več kakor
lansko leto, samo rednih stroškov je 6 $\frac{1}{2}$ milijona
več. Za naložbe (investije) je v predštevju 20 $\frac{1}{2}$ mi-
lijonov. Dolga se plačuje 14.5 milijonov in onih
20.5 milijonov se mora tudi odbiti. Vendar je to
na kvar državnemu gospodarstvu, ker stroški za
investije in za upravo leto za letom rastejo. Vlada
si bode sicer prizadevala, da bode toliko denarja
naložila. Upravni stroški se tudi ne dadó zvišati,
dokler se prihodki ne pomnože. Druga napaka je
prestopanje preliminar. Stroškov za državne želez-
nice dežela ne more večih prenašati. Treba je pre-
vidnemu biti in le toliko izdajati, kar je nepogojno
potrebno. To je le mogoče, ako bode zbornica
vlado podpirala. Denarni minister pravi, on more
le tedaj odgovoren biti za denarstvo, ako se vsak
ud vlade in zbornica hoče po tem ravnati. Treba
se je tega poprijeti, da denarstvo ne zabrede zopet
tako globoko, kakor je že poprej enkrat. Kaj pa
porekó madjarski šovinisti na tako razkladanje!

O *Bosni in Hercegovini* izišla je na Nem-
škem knjižica, ktera je za ondašnje razmere tako
pomenljiva, da ne moremo o nji molčati. Omenjena
knjižica obsoja sedanjo tolerantno politiko Kallayovo
nasproti trem veroizpovedanjem po Bosni razširjenim
in pravi, da bi se Kallay moral edino le na katoli-
čane naslanjati, ako si hoče tla dobro vtrditi za
bodočnost. Katoliki po Bosni in Hercegovini so
edin razvoja zmožen živelj, ker so v dotiki s Hr-
vati. Od Turkov se nam ni ničesa nadjati in se tudi

ne bodo nikdar z našimi razmerami sprijaznili, ker
ravno ne bodo nikdar pozabili, da so bili skoraj
pet sto let gospodarji v deželi. Na Srbe se Kallay
ravno tako ne more zanašati, ker so sami preveč
zanemarjeni. Njihovo popovstvo je nevedno in vsled
tega lukavo. Vrh tega se pa bolj na Srbsko na-
gibajo, kakor pa na našo stran. Višje omike so
edino zmožni le katoliki, ker imajo izobražene uče-
nike v ondašnji katoliški duhovščini, ktera je vse v
Avstriji duhovnu predpisane študije dovršila. Stareja
katoliška duhovščina študirala je na Laškem, mlajša
pa na Hrvaškem in Ogorskem. Sedaj pa imajo v
Travniku že lastno bogoslovje pod vodstvom oo.
Jezuitov, kjer se katoliško svečeništvo izgoja. Na
vse to bi se moral Kallay ozirati, če hoče Avstriji
v Bosni in Hercegovini tla vtrditi. Slabo boče pa
vozil, če se bo na Srbe zanašal. — Pisatelju mo-
ramo dati popolnoma prav.

Vnanje države.

O *izgonu Nemcev iz Rusije* nam je do-
staviti k naši sobotni novici še to-le: V ruskem mi-
nisterstvu notranjih zadev se je sestavila nalašč za
to postavljena komisija, ktera naj bo izdelala načrt
postave o naselovanju tujih podanikov na ruskih tleh.
Postava bo imela tri poglobitve točke. Tiste bodo:
1. Tujci zamorejo rusko podaništvo še le v desetih
letih stalnega bivanja na Ruskem pridobiti. 2. Tujci
si na Ruskem ne morejo nobenega nepremakljivega
premoženja v zapadnih pokrajinah pridobiti, dokler
niso podaniki postali in 3. Naselovanje tujcev se
bode po zapadnih mestih in vaseh dovoljevalo le do
nekega določenega števila, kar bo čez, za to bode
potreba posebnega dovoljenja. Da je ta postava iz-
ključljivo le proti nemškemu navalu obrnjena, vidi
se ji že na prvi pogled, kajti Nemci so, ki kar od
kraja tišče v ruske zapadne pokrajine, kjer si potem
ustanovljajo trgovine, tovarne in druga enaka pod-
jetja, s kterimi Rusom denar pobirajo. Do sedaj je
ondi naseljenih skoraj pol milijona Nemcev. Pro-
vzročila je to mednarodno preganjanje Prusija sama,
ki je lansko leto jela ondi naseljene Ruse in Avstrijce
brez pravega vzroka izganjati. Strast, prav gola strast
podpirala jo je pri tem podjetji, ker se je bala, da
bi se luteranstvo preveč ne omajalo, slovanstvo pa
preveč ne vtrdilo. Rusija si je mislila, kakor ti meni
tako jaz tebi in je tudi ondi naseljene Nemce izga-
njati pričela z ravno tisto pravico, kakor Prusija
Avstrijce in Ruse. Nemci na Ruskem naseljeni so
Rusom še bolj nevarni, ker se nikdar z njimi ne
spojajo v rusko narodnost, temveč vedno Nemci
ostanejo ter svoje običaje ohranijo, ob enem si pa
prizadevajo dotične slovanske pokrajine ponemče-
vati. Znamenito je tudi to, da se Nemci na Ruskem
najraje okoli tvrđjav naseljujejo. Posestvo okoli
Varšave je že vse v nemških rokah.

Iz Rima jele so se novice že v tretjič ponav-
ljati, da bode letos *naš cesar obiskal laškega
kralja*. Ker so te vrste novičarji do sedaj spre-
videli, da so že tolikokrat na laži ostali, ko-
likorkrat so kvasili, da pojde cesar Franc Jožef v
Rim obiskat laškega kralja, izmislili so si letos drugo,
vsaj na videz bolj pametno novico. Letos niso Rima
določili za kraj sostanka, temveč kraljev grad Ra-
cconigi na Piemonteski zemlji. Koliko je na tem res-
nice, pokazalo se bo v teku leta.

Kako da se na *Srbskem* javno mnenje in
tisto čudovito navdušenje za nadaljevanje vojske
dela, razvidelo se bode iz naslednjega. V Loznici
so zaprli poslanca Belizarja Kunedovića, ker je,
kakor so ga obdolžili, razžalil kralja, vlado in ar-
mado. In kaj je storil Kunedovič, da se je tako
silno pregrešil? Nič drugega, kakor da se je drznil
ustavljati se početju, da bi se tudi iz njegovega
okraja poslala h kralju deputacija, ktera naj ga za-
gotovi verne vdanosti in naj ga prosi za nadalje-
vanje vojske. Kunedovič je rekel, da take deputa-
cije niso izraz narodne volje, temveč so od urad-
nikov najete in adrese vdanosti tudi niso družega,
kakor izraz uradniškega despotizma, kateri ljudi k
podpisu adres sili, le da bi se pravo mnenje na-
roda ne pokazalo; kajti narod sam je vsled groz-
nih zgub v novejšem času vse zaupanje do armade
zgubil. On sam se je že takoj iz začetka protivil
tej po vse nespodobni vojski med brati in je tudi
še dandanes tega mnenja. Kar je mož govoril, je
resnica; ali žalibog, da se mu je slabo izplačala.
Prišli so ga in v ječo vrgli. Resnica tudi na Sr-
bskem v oči kolje. Kakošen sad bode pa to vladni
stranki prineslo, ktera na ta način kralja in narod
slepí, bode nam pa prihodnost pokazala.

Zmotili smo se in z nami vsak, kdor je računil,
da bode nemški cesar Viljem ktero zinil o priliki
otvorjenja pruskega deželnega zbora, kako
da se bode polegleg kulturni boj. Niti z besedico ga
ni omenil. Kraljevi nagovor nima prav nič poseb-
nega, kar bi nas nemcem zanimalo, če se nočemo
ravno na točko ozirati, v kateri kralj Viljem izreka
svojo nado, da se bo evropski mir tudi v letu 1886
ohranil. Ta točka cika izvestno na politično vrenje
na balkanskem poluotoku in ravno o tem jako dvo-
mimo, če ne bo iz njega šinila iskra, ki bo vsaj
južni del Evrope vžgala. Nekaj enacega čuti se tudi
že v vojaških višjih krogih, kjer se delajo ravno pri
nas razne priprave, da bo vsaka reč na svojem
kraju, kedar je bode rabiti treba. — Koliko se je v
prestolnem govoru oziralo na politiko, trgovino in
obrt, tisto čital je knez Bismark. Tudi letos je po-

vdarjal, da mora Prusija Prusija ostati, t. j. vedno
varno zavetišče vladarski redovini iz biše Hohen-
zollern. Če tudi ona danes cele Nemčije vlada, mora
vendar le vedno za to skrbeti, da bode njeno varno
zavetje Prusija. Za to je pa potrebno, da se v tej
državi ohrani čisti absolutizem, iz kterega bode vsa
ostala nemška država svojo moč zajemala. Prav v
tem smislu omenjal je Bismark tudi finančne poli-
tike. Kar se pa tiče izгона Slovanov iz Prusije,
rekel je Bismark, da se je te morale zgoditi, ker so
Slovani ondi Nemcem nevarni postajati jeli. Prusija
mora pred vsem nemška ostati. — Tudi mi ji to
želimo, naj le ostane nemška in — le nemška.

Sbarbaro, profesor na *Laškem*, je bil ob-
sojen na sedem in pol leta v ječo, ker je pisal, kar
italijanskem velemožem (vladi) ni bilo všeč. Ali je
zaslužil tako veliko kazni, ko sleparji in goljufi v
časti in premoženji živé, nočemo tega preisko-
vati, nam je govoriti zgolj o tem, kar se je zgodilo.
Toraj Sbarbaro, obsojen na 7 $\frac{1}{2}$ let ječe, je bil v
Paviji izvoljen za ljudskega zastopnika in bode poleg
svojih sodnikov, ali vsaj poleg teh, ki so skrbeli da
je bil obsojen, sedel na poslaniškem stolu. Ko je
bil iz ječe izpuščen, izpregli so konje in so ga
slavno vozili po mestu. (Slabo zanj, prej so ga konji
peljali, sedaj pa osli.) Sedaj je šel v rojstveni kraj
v Savono, od tod hoče obiskati vilice v Paviji. Po
večih mestih v Italiji snujejo odeske, da mu na-
pravijo ovacijo. Vse je radovedno, kaj bode ugnil
Sbarbaro, in kaj nakanijo početi z njim. Leta 1880
je pisal: „Laški parlament je tak, da človek videti
ga, dobí morskó bolezen.“ (Efenizem za drug bolj
drastičen izrek.) Na Laškem imajo navado, da
mušnice potresajo z zlatim prahom, potem so pa
neškodljive in vžitne; morda bode tudi pri Sbarba-
rotu to poskusili. — Pa se še druge lepe reči pripo-
vedujejo iz zedinjene in osrečene Laške. Glavna
bolnišnica v Rimu „di Santo Spirito“ je imela pod
papežovo vlado 20 milijonov ustanovnine in letnih
prihodkov 1 milijon frankov. V tem blaženem času
se je v 15 letih vse tako polajšalo, da ima sedaj
na leto 43.000 frankov prihodkov. Bankerota se
ni bilo mogoče ogniti; dežela je prevzela stroške
za najdenišnico za pet let, a od leta 1886 ne bode
več sprejemala zakonskih otrok ubogih in bolnih
starišev. Mesto Rim bode pa prevzelo bolnišnico
za pet let, a more vsako leto odpovedati. O tožbi
zoper goljufo ni nič slišati, ker so ljudje, ki so bili
zaslužni (?) za domovino, t. j. za italijansko revo-
lucijo.

Izvirni dopisi.

Iz *Ribnice*, 17. jan. (Ustanovitev pod-
družnice sv. Cirila in Metoda.) Danes osno-
vala in ustanovila se je pri nas podružnica
sv. Cirila in Metoda. Akoravno je bilo pričá-
kovati, da bode prebivalstvo v mnogem številu k tej
potrebni podružnici pristopilo, vendar nas je novica
zeló iznenadila, ko smo iz ust prečast. gosp. dekana,
M. Skubica slišali, da se je edino v Ribnici in
Sodražici na njegov prvi klic 70 udov, večinoma
ustanovnikov vpisalo. Oglasilo se je za sprejem mnogo
rodoljubov iz mesta Kočevja, iz Dolenje vasi,
Strug, Loškega potoka, da še celó iz Drage.
V Velikih Laščah tamošnji rodoljubi nameravajo
sami svojo podružnico sv. Cirila in Metoda si usta-
noviti. Kakor že začetek kaže, štela bode tukajšnja
podružnica kmalo na stotine društvenikov, deloma
ustanovnikov, deloma letnikov. — Za vse to gre
najprej in največa zahvala našemu prečast. g. dekanu
za njegov trud in za njegovo delovanje.

V odbor je bil enoglasno izvoljen prečast. gosp.
dekan Skubica za načelnika in velespošt. gosp. sodnik
Višnikar za njegovega namestnika. Tajnik je g. Jožef
Klun, trgovec, njegov namestnik pa g. A. Podboj,
posestnik; oba vrla narodnjaka. Ker bode naša pod-
ružnica svoje delovanje čez ves okraj raztegnila, so
se volili trije blagajniki in sicer: za Kočevje dekan
prečast. gosp. Jos. Kresé, za Ribnico velečast. gosp.
Kovačič, vpokojeni vodja in za Sodražico g. Drobnič,
župan in posestnik.

Vse narodnjake in rodoljube pa prosimo, naj
nam kolikor mogoče čedalje več udov pripeljejo, ker
le tako zamore društvo in podružnica postati, kar
je obeh namen, mogočen jez ponemčevanja. Načel-
ništvo bode gotovo vse storilo, kar bode v njegovih
močeh, da se doseže, kar se namerava.

Iz *Mariborske okolice*, 17. januarja. (Različne
reči.) Letošno zasedanje deželnega zbora štajar-
skega je bilo sploh važno za celo deželo, posebej
pa tudi za našo okolico, ker se je v njem več našo
okolico zadevajočih reči obravnavalo in dognalo. Prva
taka reč, ki jo imam v mislih, tiče se deželne sadje-
in vinorejske šole pri Mariboru v občini Krčevini.
Ta šola potrebuje posestvo za vzgojo mladih dreves
in klet za godjanje novega vina, ki ga ima vodstvo
oskrbovati za vse deželne dobrodolne vstave. Najpri-

pravniše posestvo v teh ozirih se je vsem zdela Hausnerjeva pristava zraven vojaškega vadišča, ktera se ima kupiti za 20.000 glđ., zato pa mora deželni odbor skrbeti, da se prodá v grajskem lesu ležeči vinograd vinorejske šole, ki jej je nepotreben in tudi preveč odročen. Drug važni sklep enako zadevajoč naše mesto in okolico je bil ta, da se je deželnemu odboru naročilo, naj pri osrednjem vodstvu južne železnice zahteva, da se kmalo naredi obljubljena direktna železniška proga iz Maribora v Ptuj, Maribor in okolica njegova bi s tem veliko pridobila, ker bi prišla v sredotočje južno-štajarskih železnic ter bi se zlasti na vzhod promet tukaj jako pomnožil. Bivši Mariborski mestni zastop bi bil pamitniše storil, ko bi se bil pri vodstvu južne železnice za ta predlog deželnega zbora potegoval, mesto da je protestoval zoper slovenske napise na železniških poslopih po Štajarskem.

In še eden sklep deželnega zbora moram omeniti, ki pa se meni ne zdi ne važen in ne potreben za nas, pa vendar-le tudi nas zadeva; namreč sklep, naj se za naprej v slovenskih ljudskih šolah še več nemščine uči. V Mariborski okolici so že skoraj itak same nemške šole za slovenske otroke, v ktere hodijo prazno slamo mlatiti, kajti nemščine, ki se jim mora v glavo vlivati, se nobeden dobro ne nauči, potrebni predmeti pa se morajo nehoté zanemarjati, in tako otroci ostanejo res pravi „buteljni“, s kterimi ni nič opraviti, razun tistih, ki se dalje šolajo ter pozneje popravijo, kar so bili poprej zamudili, in tistih, ki imajo tako pametne starše, ki se doma trudijo dopolniti, kar otrok v šoli ne razumi ali zamudi.

Hvala Bogu, da še imamo tako pametnih gospodarjev v naši okolici, eden takih je bil rajni Krčevinski župan Fr. Dovnik, in kakor slišimo, smemo po pravici k takim možem šteti tudi njegovega naslednika, novoizvoljenega župana Krčevinskega. Matija Marinšek-a, ki je tudi do sedaj kot volilec vselej stal na narodni strani zraven poštenega očeta Dovnika.

Še eno zadevo iz naše okolice imam omeniti. Eden Mariborskih nemških lističev namreč naznanja, da več Dunajskih družin namerava pri nas majhna posestva nakupiti ter se tukaj naseliti, zato vabi posestnike, ki bi hoteli svoje reči prodati, naj mu pošljejo ponudbe in pogoje, s kterimi bi jih prodali. Bržkone za tem tiči spet kakšna židovska spekulacija, zato bi bilo za mesto in okolico boljše, ako se teh Dunajskih naseljencev obvarujejo s tem, da svoja posestva sami obdržijo ali pa le domačinom prodajo. Z vsako tujo družino, ki se tukaj nastavi, se naša okolica ne le bolj ponemčuje, ampak tudi v gospodarskem oziru slabi, česar se lahko prepričamo pri vseh dražbah raznih posestev v naši okolici. Tuji človek navadno kupi cenó kakšno posestvo; ko se potem nanj zadolži in ga zapusti, mora se mu prodati, in on spet odide, od koder je bil prišel. Da pri tem navadno nima on škode, lahko vsak razvidi.

Naše slovstvo.

Knjige družbe sv. Mohorja za leto 1885.

IV. „Slovenski pravnik“. 3. snopič.

O „Slov. pravniku“ bral sem pred dvema letoma v nekem slovenskem listu prav kratko, a prav točno sodbo, obstoječo samo iz teh-le besedi: „Ta knjiga bivati bi morala pod vsako kmetiško streho.“ S tem je povedano vse, izražena glavna njena prednost, namreč, da je knjiga o pravu poljudna, potrebna, ob enem pa tudi zabavna. Samo to bi še dostavil, da bi to knjigo v duševni lastnini moral imeti tudi vsakdo, kdor ima opraviti s kmetiškim stanom, da bi se je temeljito morali poučiti vzlasti učitelji in duhovniki. Tem poslednjim, ki v svojem pastirovanji na kmetih dvojno nalogo izvršujejo, vodéč namreč kmetovalca k gmotni in dušni sreči, obeta knjiga mnogo koristi. Kam se pač zateče naš kmetič v svoji zadregi, kakor le k gospodu župniku, iskaje pri njem pomoči sveta? In kje pač potrebuje nevedni naš kmet več sveta, nego ravno v pravniških zadevah, ko se vendar lahko reče, da je ni kmetije, ki bi ne bila že prestala dóbe tožarenja. Kdor v tem obziru narodu pomaga k zavednosti in pameti, ta si bo pridobil hvaležnost njegovo in prvo zaslugo za gmotni napredek našega kmeta.

Ta namen vodil je pisatelja sedaj že treh snopičev „Slov. pravnika“, kakor se bere iz vsake vrste njegovega domačega predavanja o pravu. Naj bi le ljudstvo segalo po tem berilu. Naj se vsaj poučé

iz „Slov. pravnika“ prava olikani stanovci, potem bodo oni kot svetovaleci narodovi živi „Sl. pravnik“, ki bo dosegal namen, kmeta varovati tako pogubnih pravd. Koliko in koliko je slučajev, ko se že kar o začetku razvidi, da se bo v pravdi trosil in tratil le denar in čas, da pa bode pravda zgubljena in da mora biti zgubljena, ker je protipostavna! Kmetič tega ne vé in sili v tožbo, ter zapravlja svoje imetje. — Podučujmo se toraj vsi iz te knjige najpoprej sami in potem priporočajmo jo narodu v berilo.

Vsebina tega snopiča je odstavek o služnostih, kjer je posebno zanimiva razprava o gozdnih zadevah (str. 323). Potem pa se pričinja 5. glavni del „Slov. pravnika“ ali nauk o pogodbah. Važen je poduk (str. 342), neveljavne pogodbe (str. 348). ara (str. 377), ara na kup (str. 384, 385). Le to bi želeli, naj bi odbor skrbel za to, da se, kolikor je mogoče, podaja celotna knjiga, da ne bode treba čakati na konec stavka celo leto, sicer pa z veseljem ta drobni snopič izvrstne knjige priklopimo že izdanim, željno čakajoč prihodnjega snopiča.

V. Življenje preblažene Device in matere Marije in njenega prečistega ženina sv. Jožefa. 4. snopič.

To je zlata knjiga, ktero je g. Volčič svojemu narodu podal v pobožno in razvedrilno berilo. Ta knjiga je proizvod, s kterim se družba sv. Mohorja lahko častno ponaša in s ktero se ponašamo lahko mi vsi, ker je izišla iz naše srede, izmed duhovstva. Slovenci težko pričakujemo novih knjig, ker jih izide v letu le malo številce, a med tem malim številcem je neznatno ono izza nabožnega slovstva in nam je treba pri premišljevanji segati po tujih knjigah, tuje dikiče. Zato nam je ta knjiga vrlo dobro došla!

Ko prebiramo ascetične knjige, lahko zapazimo, da je pri veliki večini snov vodenična, da so knjige večinoma polne le praznih in tolikrat premetlih besed in zopet besed. V tem obziru je ta knjiga pravo nasprotje. Res, da je delo povsem obširno in podrobno, a nikjer ni samega besedičenja, temveč če je knjiga obširna, pripisovati je to obširni snovi in raztegljivemu predmetu, ktereга obravnava; pripisovati je to ogromnemu, nakopičenemu blagu, ktero je nabral pridni pisatelj iz vseh virov. Številno izrekov iz sv. pisma in ss. očetov v tej knjigi gotovo vsakemu bralcu zadostuje.

Pisan je dalje ta proizvod z onim ognjem, ktereга zamore občutiti le pravi Marijin častilec, in ki spominjava na krepki zlog sv. cerkvenih očetov. Tu se kar vrsté krasni izgledi, prirčni nauki, gorki izdihlji in vmes, kakor za odpočitek, je vse polno mičnih dogodbic, ki nam snov pojasnujejo; vse to pa v priprosti, a zato ravno lepi besedi.

Jezik v tej knjigi podoben je mirni vodi, ki se tiho pretaka in ne zaletava ob skale. Hočem reči, da mu teče v pravem pomenu besede: gladko, tudi ondi, kjer se obravnavajo težje umljive dogmatične stvari. Le nekaj slovniških napak kazí to delo: glagol se pogosto postavlja na konci, n. pr.: cerkev bo preganjana (str. 69), sv. Trojica bo moljena, bo češčena itd.; večkrat se rabi beseda boršt, dasiravno imamo zato popolno slovensko besedo. Marsikaj se nam zdi spodtikljivega. Str. 20 o sv. Janezu Krst., str. 40—41 o neomadežnem Spčetji bi se dalo povedati drugače. Str. 87 je popačena molitev „Spomni se“; str. 17 ni prav zapisana „sveta Marija“, str. 41 je dogmatično napačno razlagan izvorni greh.

Duhovnikom bode ta knjiga brez dvombe izredno dobro došla. Bodisi, da se razvedrujejo in učé sami iz nje, bodisi, da jo uporabljajo v pastirstvu, povsod hodo hvaležni pisatelju vzdigali zaklade, nakopičene v tej dragoceni knjigi.

(Dalje prih.)

Domače novice.

(Današnja seja deželnega zbora) trajala je do 1/3 popoldne. Jutri ob 10. uri popoldne je zopet seja.

(Podružnica sv. Cirila in Metoda) ustanovila se je minolo nedeljo v Šiški.

(Dr. Valentin Krisper), koncipijent pri dr. Mošé-tu vpisan je med zagovornike v kazenskih zadevah.

(Pravda) med Goriškim deželnim poslancem g. Jonkom in „Slov. Narodom“ še ni dognana.

29. t. m. bode obravnava na Dunaji pri najvišjem sodnem dvoru, kamor se je bil Jonko pritožil.

(Čudovita hitrost) vpeljala se je v Ljubljani na vožnji pošti v zvezi z gorenjsko stranjo. Nekdo — če bo treba ga lahko z imenom povemo, ker ima recepise v rokah — dal je v petek dopoldne zavitek za Št. Vid nad Ljubljano na pošto. Adresat ga je pričakoval in je v soboto zjutraj v Št. Vidu na pošti po njem prašal. Popoldne ga ni še bilo ondi, pač pa ga je že dobil zvečer ob 7. uri. V tem času bi bil tudi že polž iz Ljubljane v Št. Vid prilezel z dotičnim zavikom! — Drugi slučaj: V nedeljo popoldne ob 5. uri izročil se je tukajšnji vožnji pošti zavitek za Lesce. Zopet je bilo treba celih 24 ur, preden je taisti adresatu v roke prišel. Znano nam je pa še taci slučajev. Slavno poštno oskrbništvu opozarjamo na te nedostatnosti, da bi se kmalo odpravile.

(„Brencelj“) oglašil se je v novem letu s podvojeno močjo; izšel je namreč osem strani močan. Na prvi strani ima mnogo pravičnih želj, ktere se nam do sedaj še niso izpolnile. Na drugi strani ima Pavliha veliko besedo; Miroslav in mladi „Brencelj“ razkladata svoje jako zdrave in žalibog, da tolikanj resnične politične misli na tretji strani, kjer se sploh marsikaj tudi zbadljivega nahaja. Le škoda, da je koža ondi veliko predebela, kamor je to pikanje namenjeno. Četrta in peta stran napolnjena je z veliko podobo iz jugoslovanskega bojišča, kjer sta videti več ali manj pobita Srb in Bolgar, v zatišji pa velesile. Šesta in sedma stran prinašata prav kratkočasno drobnjav, na osmi strani je pa velika zvezda repatica, ki se je letos na Dolenjskem prikazala; obdana je s sijajem iz samih — fig obstoječim. Izšla je nad Novim mestom. Narod ugiblje, kaj li ta zvezda pomeni, ob enem pa že v proroškem duhu pristavlja, da dobrega gotovo nič.

(Ustanovitelj podružnic družbe sv. Cirila in Metoda na spodnjem Štajarskem) naznanja odbor podružnice v Celji, da je z veseljem pripravljen, jim pri ustanovitvi podružnic pomagati s svetom, vlogami, pravili itd. Obrne se naj na načelnika Celjske podružnice, g. dr. Jos. Vrečka ali tajnika g. drd. Ivana Dečka, oba odvetniška kandidata v Celji pri g. dr. Jos. Srncu.

(Ker imamo sedaj že nekaj dni štajarsko šolstvo) na dnevnem redu, zdi se nam umestno, k temu za nas jako važnemu vprašanju dodati še nekaj iz davne preteklosti. Nevedneži in liberalni Nemci sedanjemu ministerstvu Taaffe podtikajo, češ, da on je tisti, ki je na Štajarskem sprožil slovensko šolsko vprašanje, kar pa ni res. Slovensko šolsko vprašanje na Štajarskem sega že v Slomšekovo dóbo. Znano je, da je bila tedaj šola še pod duhovskim nadzorstvom in so bili posamični škofje ob enem šolski poročevalci. Med Slomškovimi spisi našel se je sostavek o slovenski šoli, ki ga je spisal l. 1845 Matija Majar Ziljski, mož, ki se je ves čas svojega življenja pečal z vprašanjem slovanske vzajemnosti. Tega je bil svoje dni preblagi škof Slomšek vprašal, kaj se njemu zdi o nemških šolah na slovenski zemlji. Gosp. Majar mu je na to pismeno odgovoril, da so največja nesmisel, kar se je sploh dobiti more. Ali si morete kaj bolj neumestnega misliti, kakor učitelja trdega Nemca med čisto slovenskimi otroci, ki drug drugega ne umejo drugače, kakor da si s prsti pokažejo, kaj bi radi. To bi bila k večem šola za mutaste učence. Ravno taka težava je ondi, kjer je učitelj sicer rojen Slovenec, pa ima nemške knjige, kar je popolnoma protinaravno, v krščanskem nauku pa naravnost od gosposke prepovedano. Glavno načelo v izgoji je od znanega k neznanemu! Kaj pa je slovenskim otrokom bolj znanega, slovenščina ali nemščina? Zatoraj naj se otrok začne podučevati v jeziku, ki ga razume. Več o tem jutri, kedar hočemo priobčiti celo razpravo.

(Časnikarsko.) Najvišji sodni dvor na Dunaji je določil, da se vrednik ktereга-koli lista ne sme siliti, da bi pred sodnijo objavil ime dopisnika kakega članka, ker bi s tem vrednik prelomil vredniško tajnost, kar bi ga pred svetom osramotilo in obveljavo spravilo ter mu toraj škodovalo.

(O Tržaskih volitvah) došle so nam sledeče vrstice od sinje Adrije. „Tukajšna stranka „Associazione politica“ doživela je v soboto 16. t. m. svoj Sedan. Porazil jo je „Progresso“ in reči se mora, da je prav, da jo je! Leta 1882 pri poslednjih volitvah so kandidatje „Associazione“ še sijajno zmagali. Dvanajst so jih postavili in deset je bilo izvoljenih; včeraj so šli zopet z dvanajstimi na volišče in jim

